

Звіт
про результати відвідування місця несвободи
для виконання функцій національного превентивного механізму

08.03.2023

м. Харків

Загальна частина

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19-1, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 02.03.2023 групою національного превентивного механізму (далі – НПМ) у складі:

Бохвалова Андрія Михайловича, головного спеціаліста Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України – керівника групи НПМ;

Омарова Руфата Мурад огли, головного спеціаліста Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України,

здійснили планове відвідування місця несвободи: **комунальної установи «Харківський геріатричний пансіонат ветеранів праці» Харківської обласної ради.**

Засновник: Харківська обласна рада. Заклад підпорядкований: Департаменту соціального захисту населення Харківської обласної військової адміністрації.

Місцезнаходження: вул. Ігоря Муратова, буд. 7, м. Харків.

Керівництво установи:

Баєв Борис Єгорович – директор (на посаді з 2015 року по теперішній час).

Комплекс пансіонату складається з двох п'ятиповерхових житлових корпусів та розрахований на утримання 380 підопічних. Фактична чисельність підопічних на момент відвідування – 350 осіб, з них 137 чоловіків та 213 жінок, 91 особа з інвалідністю: I гр. – 28 осіб, II гр. – 52 особи, III гр. – 11 осіб. Дві недієздатні особи, опікуном одного з підопічних є його мати, над іншою опіку здійснює пансіонат в особі директора.

Витрати на утримання однієї особи в день складають 104,63 грн. на харчування та 21,96 грн. на – медикаменти. Дві особи отримують соціальні послуги за рахунок власних коштів, 8 осіб за диференційною оплатою та 340 – за рахунок бюджетних коштів (75% пенсії).

Згідно з Положенням про комунальну установу «Харківський геріатричний пансіонат ветеранів праці Харківської обласної ради» (далі – пансіонат, установа), затвердженим розпорядженням голови Харківської обласної ради,

пансіонат є стаціонарним закладом соціального захисту, що створений для цілодобового проживання (перебування) та догляду за громадянами похилого віку та особами, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового, медичного обслуговування, соціальних послуг і комплексу реабілітаційних заходів (далі – підопічні).

У корпусах пансіонату функціонує харчоблок, медичне відділення, бібліотека, актова зала, пральня. Територія закладу огорожена, доглянута, з висадженими деревами, квітковими клумбами, є облаштовані зони відпочинку. Крім того, на території установи розташовані господарський корпус, морг, овочесховище, каплиця.

Пансіонат має централізоване водопостачання (гаряче, холодне), водовідведення пансіонату центральне від міських мереж Холодногірського району міста Харків, тепlopостачання від теплових мереж КП «Харківські теплові мережі». Температура у житлових кімнатах становить 22-24 градусів по Цельсію.

Для проживання підопічних в житлових корпусах розташовані 104 одномісні кімнати площею 9,4 м² та 163 двомісні кімнати площею 12,3 м² та 15,3 м². Таким чином, на одного підопічного припадає в середньому 7,8 м² житлової площі, що відповідає нормативу 7,0 м² на одну особу, який визначений нормативами мінімального споживання при наданні соціальних послуг громадянам похилого віку та інвалідам. Кімнати облаштовані необхідним інвентарем. В них чисто, постільна білизна і рушники чисті. Підопічним дозволено облаштовувати свої кімнати відповідно до власних побажань. Кімнати підопічних обладнані спеціальними кнопками виклику персоналу. Виклик приходить на браслет медичної сестри у вигляді звукового, світлового сигналів та вібрації.

Будівлі пансіонату в цілому відповідають санітарно-гігієнічним вимогам, правилам техніки безпеки та мають усі види комунального благоустрою для проживання підопічних. В будівлі облаштовано кімнати для персоналу, прийому їжі, санітарні вузли, ізолятор, кімнати відпочинку. Банні дні для підопічних проводяться згідно із затвердженим графіком один раз на сім днів, або за потреби. Підопічні мають можливість здійснювати особисту гігієну, вони забезпечені засобами особистої гігієни у повному обсязі згідно з чинними нормами.

Підопічні забезпечені цілодобовим медичним обслуговуванням. Медичне відділення розташоване на першому поверсі корпусу № 2 з широким арсеналом лікарських засобів, зокрема для невідкладної допомоги. До складу медичного відділення входять: кабінет лікарів-спеціалістів, обладнаний додатковим світлом та таблицею для перевірки зору і переносним електрокардіографом; кабінет стоматолога; кабінет старшої медичної сестри; кабінет сестри-господарки; кабінет фізіопроцедур (має: апарат УВЧ, ампліпульс, діодінамік, ультразвук, дарсонваль, біоптрон, інгалятор, випромінювач ультрафіолетовий, апарат магніто терапії, випромінювач короткохвильовий); кабінет лікувальної фізкультури, обладнаний масажером, велотренажером, біговою доріжкою, легмеджиком, міні степом, орбітреком, гантелями, гімнастичними палицями, драбинами гімнастичними,

еспандерами, манежами-ходунками для важкохворих; перукарня.

Наявна ліцензія на провадження господарської діяльності з медичної практики за спеціальністю організація і управління охороною здоров'я, терапія, неврологія, ортопедія і травматологія, психіатрія; за спеціальністю молодших спеціалістів з медичною освітою: сестринська справа за місцем провадження діяльності.

Медичне обслуговування підопічних здійснюють медичний персонал установи загальною штатною чисельністю 129,5 штатних одиниці: завідувач медичного відділення (1,0 шт. од.), лікар-психіатр (1,0 шт. од.), лікар невропатолог (0,5 шт. од.), лікар ортопед-травматолог (0,5 шт. од.), лікар-стоматолог (0,5 шт. од.), лікар-терапевт (4,5 шт. од.), сестра медична старша (1 шт. од.), сестри медичні (15,0 шт. од.), сестра медична з масажу (0,5 шт. од.), сестра медична з дієтичного харчування (1,0 шт. од.), сестра медична з фізіотерапії (1,0 шт. од.), сестра-господиня (2,0 шт. од.), молодші медичні сестри (санітарки-палатні) (66,0 шт. од.), молодші медичні сестри (санітарки-ванниці) (8,0 шт. од.), молодші медичні сестри (санітарки-роздавальниці) (19,0 шт. од.), молодші медичні сестри (санітарки-прибиральниці) (7,5 шт. од.), дезінфектор (0,5 шт. од.).

У пансіонаті 7 медичних постів, 1 з них – цілодобовий та 6 – денних. На кожному житловому поверсі працює лікар, який оглядає і надає медичну допомогу хворим, призначає лікування. Невідкладна та планова медична допомога, допомога хворим, що потребують термінового хірургічного втручання, або хворим на хвороби, яким не може бути надана медична допомога в умовах пансіонату, надається лікувальними спеціалістами закріплених лікувальних установ органів охорони здоров'я куди вони направляються.

Лікар призначає лікування, дані заносяться до журналу лікарських призначень, старша медична сестра видає ліки на пост та заносить дані до журналу обліку виданих медикаментів, чергова медична сестра видає ліки безпосередньо підопічним та фіксує це у листках лікарських призначень. Медичних препаратів та ліків з простроченим терміном використання не виявлено. При отриманні лікарських засобів, які закупаються за рахунок бюджетних коштів, на упаковці лікарських засобів нанесено спеціальне позначення – штамп червоного кольору з написом «Бюджетна закупівля».

Також, медичний персонал контролює у корпусах та на поверхах санітарно-гігієнічний, протиепідемічний режими, стежить за особистою гігієною вихованців, заміною білизни, поточною дезінфекцією. Гігієнічні водні процедури та заміна постільної білизни проводяться вихованцям один раз на тиждень. Лежачим підопічним постільна та натільна білизна замінюється по мірі необхідності.

Усі підопічні пансіонату заключили декларації з сімейним лікарем відповідно до вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України від 19.03.2018 № 503 «Про затвердження Порядку вибору лікаря, який надає первинну медичну допомогу, та форми декларації про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу». Декларації в кількості 198 штук складені з лікарями комунального некомерційного підприємства «Міська поліклініка № 24» Харківська

міська рада. З іншими лікарськими закладами міста та області уклали декларації 153 особи. Другий примірник декларації зберігається в особовій справі підопічного. Решта підопічних склали декларації з лікарями м. Харків.

Всі особи з інвалідністю мають індивідуальні програми реабілітації, забезпечені технічними засобами реабілітації. Індивідуальні програми переглядаються відповідно до встановлених строків. Усі підопічні щеплені від коронавірусної інфекції.

У закладі організовано чотириразове харчування підопічних, у тому числі дієтичне, з урахуванням стану здоров'я осіб, що проживають в пансіонаті, в межах натуральних норм харчування. Розподіл за дієтичними столами відбувається згідно з записами в історії хвороби підопічних. Наявне перспективне меню. До харчоблоку ведуть два окремих входи. Харчування підопічних здійснюється в одну зміну. Графік харчування відповідає режиму харчування. Діють Правила внутрішнього розпорядку для підопічних, які затверджені наказом директора від 17.01.2022 № 28-ос.

Харчоблок укомплектований необхідним посудом, але частина його потребує оновлення. Працівники харчоблоку забезпечені необхідним спецодягом та миючими засобами.

У разі відсутності водопостачання у пансіонаті на кожному житловому поверсі знаходяться ємності для зберігання води по 20 л. У приміщенні харчоблоку в наявності ємність для зберігання питної води на 500 л.

Для забезпечення безперебійного електропостачання в установі наявний електрогенератор на 110 кВт.

З метою реалізації права підопічних на отримання інформації про свої права та обов'язки, в пансіонаті наявні інформаційні стенди з актуальною інформацією про права підопічних та телефони і адреси посадових осіб, до яких вони можуть звернутися у разі порушення їхніх прав.

Відповідно до журналу реєстрації скарг та звернень, скарг від підопічних пансіонату чи їх родичів щодо жорстокого або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання до адміністрації пансіонату не надходило. Пенсії підопічних витрачаються на задоволення життєво необхідних потреб – на придбання медичних препаратів, підгузків та інше.

Пансіонат налагодив співпрацю з благодійними та волонтерськими організаціями, від яких отримує гуманітарну допомогу, що обліковується та використовується на потреби підопічних.

У 2022 році проводились поточні ремонти сторонніми організаціями на загальну суму 2669972,70 грн, по загальному фонду на суму 575105,72 грн, по спеціальному фонду на суму 2094866,98 грн. Проведено поточний ремонт і технологічне обслуговування охолоджуючих установок, поточний ремонт з виконання робіт по заміні вікон в будівлі, поточний ремонт по укладанню кабелю, проведено покрівельні роботи та інші спеціальні роботи по гідроізоляції цоколя, ремонт та утеплення зовнішніх укосів вікон. Проведено поточний ремонт підвалу для облаштування укриття в будівлі, роботи по заміні покриття

стін на пожежонебезпечні матеріали, заміна старих світильників на енергозберігаючі.

Попереднє відвідування НПМ здійснено 30.11.2021, за наслідками якого було виявлено такі порушення:

в житлових кімнатах підопічних відсутні кнопки виклику персоналу, що становить небезпеку для життя та здоров'я підопічних та перепону, у разі потреби, в наданні допомоги, особливо для проживання осіб із особливими потребами;

відсутнє перспективне меню, яке разом зі щоденним було б розміщено на видному та доступному місці у приміщенні прийому їжі мешканцями пансіонату;

на сходах на вході до будівлі та всередині відсутні попереджувальні тактильні смуги по ширині проходу (плити з конусоподібними випуклостями) або контрастне кольорове маркування;

не налагоджено співпрацю з центрами з надання безоплатної правової допомоги та правозахисними організаціями для підвищення правової свідомості, культури та освіченості мешканців (правосвітництво), надання безоплатної первинної і, за необхідності, вторинної правової допомоги.

Листом від 23.12.2021 № 01-01/05/02/13696 за підписом директора Департаменту соціального захисту населення Харківської обласної державної адміністрації Юрія Шпараги Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини повідомлено про вжиті заходи та прийняті рішення за результатами відвідування НПМ, яке відбулось 30.11.2021, а саме:

надані до Департаменту розрахунки на видатки для проведення поточних ремонтів житлових приміщень корпусів №№ 1 та 2, приміщень медичного відділення та харчоблоку (розрахункова вартість робіт складає 18,6 млн. грн.);

книжковий фонд бібліотеки оновлюється і складає понад 10 тис. екземплярів, з них близько тридцяти відсотків – книжки українською мовою;

в житлових кімнатах для ліжкохворих та маломобільних підопічних до кінця 2021 року заплановано встановити кнопки виклику персоналу. В усіх житлових кімнатах замінено світильники на сучасні енергозберігаючі;

розроблено перспективне меню, яке розміщено біля їдальні;

організовано шестиразове харчування підопічних з урахуванням рекомендацій щодо проміжків часу між споживанням їжі;

відповідно до вимог державних будівельних нормативів забезпечено доступність вхідної групи будівлі пансіонату для осіб з вадами зору, а саме: зовнішні та внутрішні сходи, пороги обладнано візуальними елементами доступу (попереджувальними контрастними смугами), тактильними елементами доступності;

розміщено у відповідних місцях графіки провітрювання та вологого прибирання приміщень з використанням дезінфікуючих засобів, вхідні зони до приміщень обладнано дезкилимками;

укладено меморандум з Харківським міським центром з надання

безкоштовної вторинної правової допомоги та заплановані зустрічі представників центру з підопічними пансіонату.

Департаментом вживаються заходи щодо захисту прав та інтересів підопічних інтернатних установ системи соціального захисту населення Харківської області, у тому числі в Харківському геріатричному пансіонаті ветеранів праці Харківської обласної ради.

Разом з тим, під час відвідування установи групою НПМ були виявлені недоліки, що призводять до порушення прав підопічних, зокрема:

Порушення права підопічних пансіонату на належну стоматологічну допомогу.

В порушення вимог «Табеля оснащення обладнанням одного робочого місця лікаря-стоматолога та зубного техника», затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 11.04.2005 № 158, в медичному відділенні відсутній дентальний рентгенапарат, що унеможливило проведення поглибленого стоматологічного обстеження мешканцям пансіонату та не забезпечується своєчасне надання належної стоматологічної допомоги.

Посада лікаря-стоматолога в закладі вакантна.

Порушення в роботі приміщення, де зберігаються лікарські засоби медичного відділення.

В порушення вимог наказу МОЗ України від 16.12.2003 № 584 «Про затвердження Правил зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах», лікарські засоби зберігаються без урахування температурних режимів, зазначених виробниками. У приміщенні для зберігання лікарських засобів відсутня можливість підтримання температури повітря відповідно до вимог інструкцій про застосування лікарських засобів у літній період (відсутній кондиціонер) (п. 4 розд. II абз. 9 п. 3 розд. V наказу МОЗ № 584 у редакції наказу МОЗ № 610 від 03.04.2022).

До звіту додаються наступні документи та матеріали:

фотознімки, отримані за результатами відвідування пансіонату;
довідкові матеріали пансіонату.

**Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст
Відділу сприяння роботі
регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини**

 Андрій БОХВАЛОВ

Фото

